Conseil d'Etat - Raad van State
6 I 1958
Overgemaakt aan de H.

MV.

L. 5753/2.

ROYAUME DE BELGIQUE.

KONINKRIJK BELGIE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre des Affaires étrangères, le 13 mai 1957, d'une demande d'avis sur un projet de loi "portant approbation de la convention pour régler les conflits entre la loi nationale et la loi du domicile, conclue à La Haye, le 15 juin 1955", a donné le 16 octobre 1957 l'avis suivant :

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, de 13e mei 1957 door de Minister van Buitenlandse Zaken verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet "houdende goedkeuring van het verdrag tot regeling van de conflicten tussen de nationale wet en de wet van de woonplaats, afgesloten op 15 juni 1955, te 's-Gravenhage", heeft de 16e oktober 1957 het volgend advies gegeven :

La convention que le Gouvernement se propose de soumettre à l'assentiment des Chambres a pour objet, selon son préambule, de formuler des dispositions communes aux Etats qui la signent, "concernant une réglementation des conflits entre la loi nationale et la loi du domicile". Elle a été établie selon le procédé dit de la "signature différée" et ne pourra entrer en vigueur qu'après qu'elle aura été signée et ratifiée par cinq Etats représentés à la septième session de la conférence de La Haye du droit international privé (articles 9 et 10). Ces conditions ne seraient pas encore réunies. De nature à lier individuellement les Belges, la convention requiert l'assentiment des Chambres conformément à l'article 68, alinéa 2, de la Constitution. Elle déroge, en outre, à l'article 102 du Code civil en définissant, à l'article 5, le domicile au sens de la convention comme étant "le lieu où une personne réside habituellement, à moins qu'il ne dépende de celui d'une autre personne ou du siège d'une autorité".

Le Conseil d'Etat relève un manque de concordance entre la convention et la loi uniforme annexée au traité entre la Belgique, le Grand-Duché de Luxembourg et les Pays-Bas, relatif au droit international privé, signé à La Haye le 11 mai 1951. Ce traité est actuellement soumis au Sénat (doc. n° 132, session 1953-1954). Alors que l'article 1er de la loi uniforme abandonne la qualification du domicile à la lex fori (en Belgique les articles 102 et suivants du Code civil considèrent comme domicile volontaire le lieu du principal établissement), l'article 5 de la convention définit, comme il a été dit ci-avant, le domicile volontaire comme le lieu de la résidence habituelle.

.../...

Un même litige serait ainsi exposé à recevoir des solutions différentes dans un des États de Benelux, selon que le juge détermine la loi du domicile compétente en application de la loi uniforme ou de la convention. Il conviendrait d'adapter la loi uniforme de manière à éviter toute contrariété entre les deux conventions de droit international privé.

Het verdrag dat de Regering zich voorneemt aan de Kamers ter goedkeuring voor te leggen, heeft blijkens de aanhef tot doel, gemeenschappelijke bepalingen voor de ondertekenende Staten vast te stellen "nopens een regeling van de conflicten tussen de nationale wet en de wet van de woonplaats". Bij de totstandkoming van het verdrag is het procédé van de zogenaamde "verdaagde ondertekening" gevolgd; het zal eerst in werking kunnen treden nadat het ondertekend en bekrachtigd is door vijf Staten, die op de zevende zitting van de Haagse Conferentie voor internationaal privaatrecht vertegenwoordigd waren (artikelen 9 en 10). Aan deze voorwaarden zou nog niet zijn voldaan. Daar het verdrag van zodanige aard is, dat het de Belgen persoonlijk bindt, is overeenkomstig artikel 68, tweede lid, van de Grondwet, de goedkeuring van de Kamers nodig. Bovendien wijkt het af van artikel 102 van het Burgerlijk Wetboek in artikel 5, waar het de woonplaats in de zin van het Verdrag omschrijft als "de plaats waar een persoon gewoonlijk verblijft, tenzij de woonplaats afhankelijk is van die van een andere persoon of van de zetel van een autoriteit".

De Raad van State merkt op, dat het verdrag niet geheel overeenstemt met de eenvormige wet, gevoegd bij het op 11 mei 1951 te Den Haag ondertekende verdrag tussen België, het Groothertogdom Luxemburg en Nederland betreffende het internationaal privaatrecht. Dit laatste verdrag is thans in behandeling bij de Senaat (doc. nr 132, zitting 1953-1954). Terwijl artikel 1 van de eenvormige wet de qualificatie van de woonplaats aan de

.../...

lex fori onderwerpt (in België beschouwen de artikelen 102 en volgende van het Burgerlijk Wetboek de plaats van het hoofdverblijf als vrijwillige woonplaats), omschrijft, zoals hoger vermeld, artikel 5 van het onderhavige verdrag de vrijwillige woonplaats als de plaats waar een persoon gewoonlijk verblijft.

Een zelfde geschil zou dus in een der Benelux-Staten verschillende oplossingen kunnen krijgen naargelang de rechter voor de vraag naar de wet van de woonplaats zal uitgaan van de eenvormige wet, dan wel van het verdrag. De eenvormige wet behoort zo te worden aangepast, dat er tussen beide verdragen van internationaal privaatrecht volkomen eenheid bestaat.

La chambre était composée de		De kamer was samengesteld uit	
Messieurs : de Heren :	F. LEPAGE,	conseiller d'Etat, raadsheer van State,	président, voorzitter,
	L. MOUREAU, G. HOLOYE,	conseillers d'Etat, raadsheren van State,	
	P. COART-FRESART, P. ANSIAUX,	assesseurs de la section de législation, bijzitters van de afdeling wetgeving,	
	J. COOLEN,	greffier adjoint, adjunct-griffier,	greffier. griffier.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. F. LEPAGE.
Le rapport a été présenté par M. W. LAHAYE, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. F. LEPAGE.
Het verslag werd uitgebracht door de H. W. LAHAYE, auditeur.

LE GREFFIER - DE GRIFFIER,

(s) J. COOLEN.

LE PRESIDENT - DE VOORZITTER,

(s) F. LEPAGE.